

100 КНИГИ, КОИТО ТРЯБВА ДА ПРОЧЕТЕТЕ

© Христо Блажев, автор
© Фигелия Косева, дизайнер на корицата
© Сиела Норма АД

София • 2023

ISBN: 978-954-28-4503-4

ХРИСТО БЛАЖЕВ

100

**КНИГИ,
КОИТО ТРЯБВА
ДА ПРОЧЕТЕТЕ**

*На моето семейство. Заради обичта и
подкрепата. И заради дома, пълен с книги.*

*И на всички близки, които съм пренебрегвал
заради книгите. Това няма да се промени.*

СЪДЪРЖАНИЕ

Прегovor.....	11
1. „Към един незнаен бог“ на Джон Стайнбек, 29.11.2009 г.....	16
2. „Хищни нокти“ на Марко Видойкович, 20.12.2009 г.....	18
3. „Нож“ на Вук Драшкович, 04.03.2010 г.....	20
4. „Сянката на вятъра“ на Карлос Руис Сафон, 24.08.2010 г.....	22
5. „Къщата от хартия“ на Карлос Мария Домингес, 09.03.2011 г.....	24
6. „Аз и майор Блюхер“ на Васил Пармаков, 06.04.2011 г.....	27
7. „Речта на краля“ на Марк Лог и Питър Конради, 27.05.2011 г.....	30
8. „Токио: отменен“ на Рана Дасгупта, 10.06.2011 г.....	33
9. „Тримата императори“ на Миранда Картър, 25.07.2011 г.....	36
10. „Псевдонауката“ на Бен Голдейкър, 09.09.2011 г.....	42
11. „Избраните творби на Т. В. Спивет“ от Рийф Ларсън, 26.09.2011 г.....	48
12. „Оцелелият“ на Чък Паланюк, 24.10.2011 г.....	51
13. „Най-великото шоу на Земята“ на Ричард Докинс, 23.12.2011 г.....	54
14. „Стръв“ на Хосе Карлос Сомоса, 16.03.2012 г.....	60
15. „Достатъчно време за любов“ на Робърт Хайнлайн, 19.04.2012 г.....	63
16. „Момиче на пружина“ на Паоло Бачигалупи, 14.05.2012 г.....	66
17. „Кръчмата на Калахан“ на Спайдър Робинсън, 18.07.2012 г.....	70
18. „Възвишение“ на Милен Русков, 04.09.2012 г.....	73
19. „Доброжелателните“ на Джонатан Лител, 12.10.2012 г.....	77
20. „Грагът и грагът“ на Чайна Миевил, 15.11.2012 г.....	80
21. „Жестокото присъствие на времето“ на Дженифър Игън, 23.11.2012 г.....	84
22. „Кастинг за Месия“ на Петър Делчев, 14.12.2012 г.....	88
23. „Лъжите на Локи Ламора“ на Скот Линч, 07.01.2013 г.....	92

24. „Мравки и богове“ на Стефан Цанев, 18.01.2013 г.....	96
25. „Краткият чуден живот на Оскар Уао“ на Джуно Диас, 22.01.2013 г.....	99
26. „Хилядите есени на Якоб де Зут“ на Дейвид Мичъл, 07.02.2013 г.....	102
27. „Невидимите кризи“ на Георги Господинов, 25.02.2013 г.....	106
28. „Слепоглед“ на Питър Уотс, 08.03.2013 г.....	111
29. „Сестри Палавееви в бурята на историята“ на Алек Попов, 03.04.2013 г.....	115
30. „Поправките“ на Джонатан Франзен, 12.04.2013 г.....	118
31. „Градът на сънуващите книги“ на Валтер Мьорс, 17.05.2013 г.....	122
32. „Апланините ехтяха“ на Халед Хосейни, 24.05.2013 г.....	128
33. „Жената на тигъра“ на Теа Обрехт, 07.06.2013 г.....	132
34. „Мигълсекс“ на Джефри Юдженис, 21.06.2013 г.....	135
35. „Герои“ на Джо Абъркромби, 15.07.2013 г.....	140
36. „Гравьор на сънища“ на Александър Секулов, 19.07.2013 г.....	144
37. „Бежанци“ на Весела Ляхова, 16.08.2013 г.....	150
38. „Момчешки живот“ на Робърт Маккамън, 20.08.2013 г.....	156
39. „Сонет 130“ на Ганка Филиповска, 01.11.2013 г.....	160
40. „Бледа синя точица“ на Карл Сейгън, 08.11.2013 г.....	163
41. „Ужас“ на Дан Симънс, 09.12.2013 г.....	168
42. „Пълно объркване“ на Петър Софрониев, 17.12.2013 г.....	172
43. „Тъмните Му матери“ на Филип Пулман, 29.12.2013 г.....	175
44. „Кучешките звезди“ на Питър Хелър, 01.01.2014 г.....	178
45. „Островитяни“ на Кристофър Прийт, 29.01.2014 г.....	181
46. „Човекът, който обичаше кучетата“ на Леонардо Пагура, 13.03.2014 г.....	184
47. „Елегантността на таралежа“ на Мюриел Барбери, 25.03.2014 г.....	188
48. „Кой крепи света“ на Величка Настрадаинова, 11.04.2014 г.....	191
49. „Енигма“ на Антони Казас Рос, 09.05.2014 г.....	193
50. „Лиричните клоуни“ на Ромен Гари, 13.06.2014 г.....	196

51.	„Кривата на щастието“ на Иво Иванов, 01.07.2014 г.....	200
52.	„Стоунър“ на Джон Уилямс, 29.07.2014 г.....	204
53.	„Отбой в полунощ“ на Уилям Уортън, 01.08.2014 г.....	208
54.	„Бели зъби“ на Зейди Смит, 23.09.2014 г.....	210
55.	„Калуня-каля“ на Георги Божинов, 18.11.2014 г.....	215
56.	„Омбре“ на Емил Тонеф, 26.01.2015 г.....	219
57.	„Една и съща нощ“ на Христо Карастоянов, 18.03.2015 г.....	222
58.	„Балада за Георг Хених“ на Виктор Пасков, 27.07.2015 г.....	227
59.	„Кротките“ на Ангел Изов, 20.09.2015 г.....	230
60.	„Ще се видим там горе“ на Пиер Льомер, 30.12.2015 г.....	234
61.	„Брегът на москитите“ на Пол Теру, 20.01.2016 г.....	238
62.	„Щъркелите и планината“ на Мирослав Пенков, 17.05.2016 г.....	242
63.	„Небостъргач“ на Джеймс Г. Балард, 28.08.2016 г.....	247
64.	„Свещени игри“ на Викрам Чандра, 11.09.2016 г.....	250
65.	„Последната територия“ на Момчил Николов, 17.10.2016 г.....	254
66.	„Ние, удавниците“ на Карстен Йенсен, 11.12.2016 г.....	258
67.	„Хавра“ на Захари Карабашлиев, 17.09.2017 г.....	263
68.	„Чайки далеч от брега“ на Евгений Кузманов, 30.10.2017 г.....	267
69.	„Животът, гледан отгору“ на Димитри Ферхюлст, 17.02.2018 г.....	271
70.	„Хартиената менажерия и други разкази“ на Кен Луу, 18.02.2018 г.....	276
71.	„Кедер“ на Йорданка Белева, 02.03.2018 г.....	280
72.	„Хала“ на Нейтън Хил, 18.03.2018 г.....	282
73.	„Добри мъже“ на Артуро Перес-Реверте, 20.06.2018 г.....	287
74.	„Кървав меридиан, или вечерното зарево на Запада“ на Кормак Маккарти, 25.06.2018 г.....	292
75.	„Спасението на Хенингтън“ на Патрик Нес, 21.07.2018 г.....	296
76.	„4 3 2 1“ на Пол Остър, 22.07.2018 г.....	299
77.	„Когато капят кестените“ на Стефан Коспартов, 06.11.2018 г.....	305
78.	„(Не)възможният Адолф“ на Ерик-Еманюел Шмит, 13.01.2019 г.....	310

79. „Голямата Война“ на Александър Гаталица, 01.05.2019 г.....	314
80. „Река на боговете“ на Иън Макдоналд, 29.06.2019 г.....	318
81. „Мостът на Клей“ на Маркџс Зюсак, 09.09.2019 г.....	321
82. „Империята трябва да умре“ на Михаил Зигар, 29.12.2019 г.....	324
83. „Погледни към дома, ангеле: История на погребания живот“ на Томас Улф, 19.03.2020 г.....	330
84. „Крехко равновесие“ на Рохингтън Мистри, 22.03.2020 г.....	336
85. „Откриването на небето“ на Хари Мулиш, 23.04.2020 г.....	340
86. „Силата на мита“ на Джоузеф Камбъл, 15.05.2020 г.....	344
87. „Изхвърлени в Америка“ на Джанин Къминс, 25.07.2020 г.....	352
88. „Сън“ на Камелия Кучер, 21.10.2020 г.....	356
89. „Евангелие на змиорките“ на Патрик Свенсон, 19.07.2021 г.....	360
90. „Троя“ на Стивън Фрай, 29.08.2021 г.....	363
91. „Майната им на хилядата динара“ на Борис Дежулович, 02.10.2021 г.....	366
92. „Фалшификаторът, шпионката и бомбаджията“ на Алекс Каню, 02.10.2021 г.....	369
93. „Епосът на утринните звезди“ на Руди Еребара, 28.12.2021 г.....	372
94. „Лег“ на Яцек Дукай, 13.01.2022 г.....	376
95. „Дървесна история“ на Ричард Пауърс, 13.02.2022 г.....	381
96. „Всичко тече“ на Василий Гросман, 01.03.2022 г.....	385
97. „Чумни нощи“ на Орхан Памук, 08.07.2022 г.....	390
98. „Човешката любов“ на Андрей Макин, 12.07.2022 г.....	395
99. „Императорът на лъжите“ на Стив Сем-Сангберг, 05.12.2022 г.....	399
100. „Безкраят в стрък тръстика“ на Ирене Вайехо, 28.05.2023 г.....	404
Благодарности.....	413

ПРЕДГОВОР

След 14 години писане за книги и над 2500 ревюта не очаквах да не мога да намеря думи, но ето нà, когато трябва да пиша този предговор, съм безсилен пред белия лист – толкова „писателски“ звучи това, нали? А уж всичко е наред. Основната работа е свършена – стоте заглавия са подбрани, погредени и прочетени, около мен нежно ромоли пианото на Юрума, на фона на чиято музика от години почти медитативно работя, отвън камбаните на „Свети Александър Невски“ възвестяват, че е твърде ранна неделна утрин, и денят е сякаш лято на Бредбъри – безкраен и пълен с възможности. Време за четене, време за писане, време за това, на което съм отдал живота си. И което ми даде повече, отколкото съм се осмелявал да мечтая.

Добре, началото е тук. Много вода се оттече от оная „една нощ през самотния октомври“ на 2009 г., когато просто ми хрумна да спретна свой сайт за книги, който наченах с думите: „Щастлив съм да ви приветствам в новия ми блог „Книголандия“. Но едно нещо не се промени – когато сядам да пиша за коя да е книга, знам само с какво ще започна, натам думите рухват и се нареждат по неведом и за самия мен начин. Аз осмислям книгите, като пиша за тях, това е моят начин на четене и разбиране. Наричам тези текстове „ревюта“, безспорна заемка от английски, но сега, когато ги прочетох последователно, ми се струва, че често всъщност

съм писал есета или импресио, без да го съзнавам. Но винаги, винаги целта ми е била една – да споделя какво съм прочел, и да запаля други да го прочетат. Това е целта и на книгата, която държите в ръцете си.

Беше ми трудно да подбера тези сто заглавия сред всичките. Началната селекция бе от над двойно повече книги, които окастрих с мисълта, че не бива да ви представям само популярни книги, точно обратното, вярвам, че всеки ще открие поне по няколко заглавия, за които дори не е чувал. Поради това от списъка отпаднаха любими автори като Юнас Юнасон, Фредрик Бакман, Стивън Пинкър, не включих нищо от Стивън Кинг, Рей Бредбъри или Тери Пратчет, не си позволих да препоръчам общопризнати класици, били те български, или чужди, нито пък обичани автори като Габриел Гарсия Маркес, Кърт Вонегът или Ерих Мария Ремарк. Желанието ми бе да обърна внимание както на книги, които са били изключително важни за мен и са ме променили, така и на автори, заслужаващи според мен много повече читатели – но и се съдържах да ви заляя с исторически книги, които са толкова важни за самия мен.

Реших, че единствената смислена подредба ще е хронологична – по реда, по който съм писал за всяко заглавие, независимо кога е издадено. Включил съм няколко книги, които отдавна са във от тираж – с надеждата някога да ги видим в нови издания. Не съм търсил баланс между творби от български или чужди автори, между писатели и писателки, нито между художествена или нехудожествена литература, още по-малко чие издателско лого е на корицата – водеше ме само и единствено да събера книги, които вярвам, че трябва да бъдат четени. Без да си правя илюзии, че някой би харесал всяка една от тях така, както аз, личният вкус е нещо свещено – и по-важното, безспорно се променя с времето,

установих го с тъга, когато реших да препрочета любими заглавия и те просто не ме впечатлиха, както някога. Но тези текстове са създадени в точния момент – когато съм бил под пълното влияние на всяка от книгите, и затова и ще ми простите, надявам се, твърде емоционалната обаяност на места.

Обичам книгите. Обичам ги твърде силно понякога и това ми личи и по постовете в социалните мрежи – основно във фейсбук групата „Какво четеш...“, и по събития като книжните панаири. На последните дори обичам да си говоря с читателите, на няколко месеца съм склонен да изляза за кратко от книжната си хралупа и да се правя на общителен екстровеърт. Всички, с които съм се срещал там, знаете, че винаги съм готов да насоча към правилното заглавие, без значение на кое издателство е. Това е, което ме водеше и в „Книголандия“ през всичките тези 14 години – да чета, което искам, и да не позволявам работата ми за „Изток-Запад“, *Deja Book* и „Сиела“ да превземе сайта ми. Вярвам, че съм успял, и текстовете, които следват, го доказват. Намесата ми в тях е пренебрежима, наложиха се само леки съкращения тук-там, съвсем дребни редакци и не чак толкова дребни корекции, рядко имам търпението да оставя един текст да отлежи и да го прочета за грешки, за което се извинявам.

Моля да не приемате заглавието „100 книги, които трябва да прочетете“ като задължаващо, исках просто да звучи стегнато и ударно, ще съм щастлив, ако откриете дори само няколко книги, които да заобичате така, както аз. А дважди по-щастлив ще съм, ако начинът, по който съм писал за тези заглавия, ви достави удоволствие. В „Книголандия“ има толкова много книги, че изглежда откачено – такава си е, няма да го отричам. През 2010 г. написах следните думи, които са все така валидни: „Да, чета книги доста бързо –

изпитвам вечен стремеж да чета още и още, защото има хиляди книги, които ме чакат занаяпред, а освен тях има и живот да се живее“. Няма лъжа, тая работа с живота не се получаваще добре – книгите, както пише Бернар Пиво в изключителната си книга „Професия читател“, са „безпощадни завоеватели“ не само на пространството, но и на времето. Но и придават смисъл на живота, забавляват и учат, вдъхновяват и смиряват.

Вярвам, че ще откриете следващата си любима книга тук.

Благодаря ви.